

Piotr in de daklozenopvang voor EU-migranten. Foto Boudewijn Bollmann

Reportage Opvang

Voor arbeidsmigrant Piotr was het kiezen tussen doodgaan in Nederland, of leven in Polen

De Poolse arbeidsmigrant Piotr redde het niet in Nederland. Hij eindigde verslaafd aan drank en drugs op straat. Stichting Barka begeleidt gestrande Polen zoals hij terug naar hun vaderland. *Trouw* reisde met hem mee.

Phaedra Werkhoven

redacteur politiek en samenleving

25 juni 2025, 22:00

Bewaren

Delen

Drie maanden geleden sliep de Poolse Piotr (43) nog in een tentje onder de brug bij Tilburg. Vroeg in de ochtend opende hij zijn ogen, pakte zijn tent in en een twaalf uur lange rooftocht begon, op zoek naar geld voor zijn verslavingen aan drank en heroïne. Blikjes zoeken, stelen.

Advertentie

Uit andere media

Ja, ik wil elke dag een nieuwsbrief ontvangen met de belangrijkste online artikelen uit 11 kranten.

voorbeeld@domein.nl

Inschrijven

Negen jaar eerder kwam hij naar Nederland als arbeidsmigrant. Via een uitzendbureau kreeg hij een ‘goeie baan’ als coördinator bij een distributiebedrijf. Tot drank en drugs hem weer verleidden.

Soms sliep hij in portieken van gebouwen. Hij knijpt zijn bruine ogen samen tegen de zon, gemillimeterd zwart haar, een wit handdoekje om zijn nek, uit zijn T-shirt steken gespierde bruine armen vol littekens. In zijn handpalm schudt hij losjes een sigaret die hij de hele dag bij zich heeft.

Slaapzaal van de daklozenopvang voor EU-migranten. Foto Boudewijn Bollmann

Geen advertentie geladen

Mensen van Stichting Barka, dat ‘ark’ betekent – een van oorsprong Poolse stichting – spotten Piotr onder de brug en vroegen hoe ze hem konden helpen. “Ik wil mijn leven terug,” zei hij.

De stichting heeft als doel daklozen uit Oost-Europa, vooral Polen, terug te halen naar hun vaderland. Dat doen ze door ze op te zoeken met een zogeheten ‘leader’, iemand die zelf ook op straat heeft geleefd, én een maatschappelijk werker. Zo’n 70 tot 80 procent van de daklozen op straat die ze spreken is Pools.

Overlast

De gemeente Utrecht nodigde Barka in 2012 uit om problemen met dakloze arbeidsmigranten op te lossen. Magdalena Mitov, psycholoog bij Barka in Polen, kwam in 2012 als eerste naar Nederland. Inmiddels is ze de algemeen directeur, werken er zeventig mensen en zijn ze in zestien gemeenten actief. De stichting drijft op overheidsgeld en geld van deelnemende

“Veel dakloze, verslaafde arbeidsmigranten zijn overlastgevers voor gemeenten. Wij praten met hen. Waarom is hij dakloos, hoe lang al? Wil hij misschien iets doen aan zijn situatie? Kunnen we hem, als het in Nederland niet lukt, tot terugkeer motiveren?”, vertelt Mitov.

Een terugkeer gaat nooit onder dwang, de persoon moet zelf willen. De laatste jaren zag Mitov veel kwetsbare mensen uit Polen naar Nederland komen. “Mensen die al verslaafd waren, of psychische en justitiële problemen hadden. Ze vallen in Nederland tussen wal en schip.”

Levensredder

“Dit is een zegen, een levensredder,” zegt Piotr dan. Hij gebaart naar de loods van de EU-nachtopvang in Rotterdam, waar Barka zit. Hij deed er een detox van drie maanden. En nu is hij clean. Morgen staat het minibusje naar Polen klaar.

Vorig jaar hielp Barka 1270 mensen, van wie 889 Polen, uit Nederland terug naar huis. In Polen komen de daklozen bij hun familie terecht, in de Barka-woongemeenschappen op boerderijen of bij andere organisaties in Polen die opvang en herintegratie kunnen bieden. Soms gaan mensen vanuit Nederland direct naar het ziekenhuis of naar verslavingstherapie. Barka in Polen helpt jaarlijks 15.000 mensen, onder andere in hun tien gemeenschappen.

Piotr had geen aanmoediging nodig. Hij laat de slaapzaal zien met alle bedden van de mededaklozen die met wisselend succes ook proberen af te kicken. Zijn legertas staat klaar en ingepakt. Zijn

Hij doet het allemaal voor zijn moeder en zus in Chicago en zijn zoon van 11 in Engeland. Zij verbraken twee jaar geleden het contact. Daarvan breekt hij opnieuw, hij schudt zijn hoofd. “Ik was een nachtmerrie voor mijn moeder. Ze was er altijd voor me, maar ik luisterde niet. Ik mis haar heel erg.”

Liegen tegen iedereen

Piotr doet altijd zijn koptelefoon op, zegt hij. “Je moet jezelf helen in stilte. Gefocust blijven. Niet meer terugkijken.” Hij ruikt en proeft weer, kan weer een beetje lachen. Dat is lang geleden. Hij zuigt zijn wangen naar binnen, zijn mond is bijna tandeloos. “Verslaving is een ziekte. Daardoor lieg je tegen iedereen.”

Hij hoopt in Polen zijn leven op de rit te krijgen. Eerst is er nog een zaak voor een vechtpartij en inbraak van vijf jaar geleden toen hij kort in Polen was. Daarvoor nam hij al contact op met de officier van justitie. Grote zorgen maakt hij zich daar niet om, behalve dat ze hem aan de grens misschien gaan tegenhouden. “Ze zullen hopelijk inzien dat ik nu bij Barka een nieuwe start wil maken.”

Marek (73) is de oudste bewoner van de Barka-ecoboerderij. Foto Katerina Kouzmitcheva

In Chudobczyce, een gehucht een uur rijden van Poznan, ligt een van de Barka-gemeenschappen. Het is de grootste ecologische boerderij van Polen, waar zo rond de zestig mannen kunnen wonen en werken. Op de akkers van de boerderij piepen de eerste groene preitjes al in nette lange rijen boven het zand uit. In de kassen bungelen rijen groene tomaten wachtend op de zon.

Deelname aan de gemeenschap is een voorwaarde voor het wonen op de boerderij.

het land worden verkocht. Ook helpen de mannen in de dorpen in de buurt, ze snoeien hout, knappen klusjes op en doen zo weer mee.

Op het terrein staan verschillende woonblokken in Sovjetstijl. Katten rollen zich gapend om in het zand. De meeste mannen zijn deze vroege morgen gewoon aan het werk, bij degenen die er rondsloffen op hun slippers lichten de ogen op van het bezoek en grote werkhanden worden geschud.

Vermoeiende rit

Piotr is in de nacht na een vermoeiende rit aangekomen met het minibusje vanuit Rotterdam. Hij ziet nu voor het eerst Katarzyna Bielerzewska-Halasz en haar collega's, die alle mannen begeleiden op de locatie. Ook Marek (73) zit aan tafel in het kleine kantoortje. Hij is de oudste bewoner van de gemeenschap en woont inmiddels al 27 jaar bij Barka. Zijn alcoholverslaving is hij de baas en als 'leader' heeft hij al vele landgenoten uit Nederland en Engeland opgehaald.

Katarzyna Bielerzewska-Halasz legt aan Piotr uit dat er drie zaken tegen hem zijn. Foto Katerina Kouzmitcheva

Piotr wrijft met zijn handen over zijn gezicht, zweetdruppels

vertellen. Bielierszewska-Halasz hoort ‘heroïne op jonge leeftijd en drank’ en zij weet hoe moeilijk Piotr het gaat krijgen.

Ze tuurt in zijn dossier en ziet dan drie zaken die nog tegen hem lopen. De dames kijken elkaar veelbetekenend aan. ‘Piotr, we kunnen je hier niet houden, als je je niet morgen gaat melden bij de politie,’ zegt ze dan. Hij sluit zijn ogen, zijn gezicht opgericht alsof hij bidt, een trillende onderlip. Resoluut staat hij op, de stoel schrapend in de stilte. “Je hoeft niet nu te gaan, maar morgen. Rust uit.”

Tomasz (34), die jaren in Nederland werkte, woont nu ook weer in Polen. Foto Katerina Kouzmitcheva

Hand breken

In de eetzaal is Tomasz (34) de vloer aan het bezemen. Petje op, baardje, vriendelijke blauwe ogen. Hij is net twee weken bij Barka. “Goeie mensen hier”, zegt hij lachend. Toevallig genoeg eindigde ook hij in Tilburg op straat omdat hij zijn baan verloor nadat hij zijn hand brak. Dat was het moment dat hij zich realiseerde dat het helemaal verkeerd ging. Iemand van Barka sprak hem aan en bood hem deze kans.

“Ik kwam in een neerwaartse spiraal. Ik zag mezelf niet als verslaafde, maar dronk wel in tien minuten drie bier”

Tomasz (34)

Zes jaar geleden overleed zijn moeder, dat was het startpunt van psychische problemen. Door heel Nederland werkte hij jarenlang via uitzendbureaus, maar kon na het ontslag zijn huur niet meer betalen. Hij werkte voor een supermarkt in nachtshifts, maar kreeg die niet als zodanig uitbetaald.

De marihuana en drank bleken een groter probleem dan hij dacht. “Ik kwam in een neerwaartse spiraal. Ik zag mezelf niet als verslaafde, maar dronk wel in tien minuten drie bier. Nu ik niets meer gebruik, denk ik wel dat ik het was.”

Hij begint, na een vluchtige blik op de kok, die met zijn buik vooruit als een opzichter achter de pannen staat, snel weer driftig te vegen: “Sorry, ik wil het hier niet verpesten.”

Het akkerland waarop bewoners werken. Foto Katerina Kouzmitcheva

Er blijken veel Polen te zijn die uit Nederland komen. Zo ook Tomasz (48), in een strak sporthemd vol witte verfvlekken. Hij spreekt redelijk Nederlands, woonde er twintig jaar. Het is de drank die alles kapot maakte. Drie keer trouwde hij, drie keer ging het mis. Hij was schilder en werkte in de bouw. Al zijn werkgevers waren altijd tevreden, maar hij kon niet van de drank afblijven, dus moesten ze hem ontslaan. “Ik bracht anderen in gevaar.”

Drie keer had hij een huis en verloor hij het weer. Hij ging illegaal werken in de tomatenpluk. De laatste twee jaar leefde hij op straat in Den Haag bij Hollands Spoor in een tentje of in portieken. Dat was verschrikkelijk. “Niet de Polen, maar de Nederlanders die er woonden hielpen mij, ze gaven me geld, koffie en eten, en bij het Leger des Heils kreeg ik een slaapzak.”

Hij zag hoe vele dakloze landgenoten een bende achterlieten. Hij schoor zich elke dag en douchte, benadrukt hij. Maar hij moest wel drank stelen uit de winkel.

Tomasz (48) wil eigenlijk weer terug naar Nederland. Foto Katerina Kouzmitcheva

Twintig jaar is hij nu in Berlijn om te werken aan zijn verslaving. Hier

Barka wilde hij alweer terug naar Nederland. “Ik voel me thuis in Nederland. Ik hou niet van Polen.”

Eenmaal daar kreeg hij in Venlo een baan. Hij hield zichzelf voor de gek, zegt hij. “Het begon met twee biertjes. Tot ik dagelijks dronken verscheen. Na vijf maanden ontsloeg mijn baas me.” Dus moest hij wel terug, zegt hij spijtig. Hij is nu bezig met therapie, om het in zijn hoofd op orde te krijgen. Als hij er klaar voor is, wil hij over twee jaar opnieuw naar Nederland komen.

Ondertussen komt er een busje aan vol met mensen van Barka uit Engeland. Ook loopt er een vrouw in een kleurige fladderende jurk en met krulletjeshaar het grasveld op. Overal klinken kreten van blijdschap. Ze knuffelt iedereen. Het is Barbara Sadowska (65), zij is degene die begin jaren negentig samen met haar man Tomasz Sadowski Stichting Barka begon.

In de tuinen van de opvang van ‘Barka’ in Lubosz, Polen. Foto Katerina Kouzmitcheva

Ze vertelt dat zij en haar man, beiden psycholoog, werkten in gevangenissen en instellingen. Het was net na de val van het communisme. Er waren veel sloothuizen, en straat en in de

tijd konden ze voor een symbolisch bedrag wat oude gebouwen kopen. “Want waar moesten die mensen wonen en werken?” Ze kijkt getroffen. “Er was niemand voor hen.”

Broeders van straat

Dan is er weer die lach. Haar hand rust op de borstkas van Remigiusz (60), een grote man in een groen hemd met borstelig haar op zijn hoofd, waarmee ze een praatje maakt. Ze laat hem zijn verhaal vertellen, hoe hij twee jaar in zijn auto woonde van waaruit hij toch nog kon werken. Hoe de drank hem in de greep hield. Nu is hij al een aantal malen ‘broeders’ van de straat gaan halen in Nederland, maar ook in Engeland.

Het belangrijkste aan hun stichting is het delen van ervaringsverhalen, bezweert ze. Daardoor helpen mensen elkaar. Verbinding, betrokkenheid, haar ogen vochtig van ontroering. “Ik kan van alles doen als psycholoog, maar het zijn mensen als Remigiusz”, weer is haar hand warm op zijn schouder, “die het échte werk doen.”

“Er zijn mensen die het meteen redden, anderen komen een aantal keren terug, of proberen het op een andere locatie. Dat maakt niets uit, we veroordelen niemand”

Barbara Sodowska

Iedereen heeft een taak in de gemeenschap, iedereen werkt mee. En de belangrijkste regel: nuchter zijn. Drank- en drugsgebruik zijn uit den boze, dan moeten mensen terug naar de opvang, tot ze weer nuchter zijn. “Er zijn mensen die het meteen redden, anderen komen een aantal keren terug, of proberen het op een andere locatie. Dat maakt niets uit, we veroordelen niemand.”

Oprichtster van de stichting Barbara Sadowska met een bewoner van de Barka-gemeenschap. Foto Katerina Kouzmitcheva

Piotr heeft het ondertussen zwaar. Door het mintgroene trappenhuis stiefelt hij hoofdschuddend naar boven. Op zijn kamer biedt hij een sigaret van een medebewoner. Nu moet hij wel roken. De zenuwen gieren over zijn gezicht. Hij moet nadenken. Een boos wegwerpgebaar: “Het is níks, wat ik heb gedaan.”

Even later zit hij aan de tafel in de gemeenschappelijke eetruimte en propt zuchtend een broodje naar binnen. Dit had hij niet verwacht, meteen de gevangenis in. Hij denkt dat het niet goed voor hem is en zal er slechter uitkomen, verwacht hij. “Dan ben ik weer alleen. Wat moet ik nu? Weer overnieuw beginnen.”

Biellerszewska-Halasz, die hem in de ochtend het slechte nieuws bracht, bezoekt de gevangenis regelmatig en haalt daar ook mannen op die ze begeleidt richting de gemeenschap. Er zitten stevige jongens tussen. Bang is ze nooit. In al die jaren zijn een paar keer incidenten geweest waarvoor ze de politie moest bellen.

Zij weet dat het voor Piotr juist goed is om de gevangenis in te gaan.

verslaving af is.”

Sigarettenlamp

In de gebouwen hebben de mannen soms een eigen kamer, sommigen delen er een. In de kamer van de zeventiger Marek hangt een sigarettendamp, een volle asbak staat op tafel. Aan de muur foto's van zijn moeder en zus.

“Toen zij overleed was mijn Barka-familie op de begrafenis.” Hij haalt kort zijn schouders op, glimlacht. Hij gaat hier nooit meer weg. Pretlichtjes twinkelen in zijn ogen. Tegen nieuwe bewoners zegt hij altijd: “Maak je geen zorgen, de eerste vijf jaar zijn het ergst.”

Het keukenteam staat later trots voor de maaltijd die dag. Een van hen, in een rode korte voetbalbroek waaruit bleke dunne benen steken, is net vier maanden uit de gevangenis. Een andere is slecht ter been en loopt op slippers. Ze maakten een enorme hoeveelheid zeer smakelijke gebakken aardappelen, vlees, vis en salade. De kok knikt dankbaar na het applaus van de aanwezigen.

In de keuken. Foto Katerina Kouzmitcheva

Op 20 minuten rijden van de ecoboerderij is het huis waar het 35 jaar geleden allemaal ooit begon. Barbara Sadowska en haar vijf jaar geleden overleden man Tomasz Sadowski kochten het destijds vervallen pand en gingen er met hun twee oudste dochters, toen acht en twee jaar jong en vijftientig daklozen wonen. Een derde dochter werd er geboren.

Haar oudste dochter Ewa Sadowska (44) is er vandaag ook bij, zij startte Barka in 2006 in Londen. Ewa heeft mooie herinneringen aan het wonen in het huis waar ze naar kijkt als naar een geliefde. Ze schudt haar hoofd, nee, nooit was zij bang als kind. Vriendjes en vriendinnetjes begrepen niet hoe zij woonde. Was het een hippiegemeenschap of een sekte? “Mijn oma verklaarde mijn ouders in eerste instantie voor gek dat zij met moordenaars, ex-prostitués en verslaafden gingen wonen.”

“Mijn oma verklaarde mijn ouders voor gek dat zij met moordenaars, ex-prostitués en verslaafden gingen wonen”

Ewa Sadowksa

Maar zij bouwde banden op met haar broers en zussen, zoals ze de bewoners noemt. Wel driehonderd ‘familieleden’ van Barka waren op haar bruiloft. Het was bittere armoede in het begin. Ze hadden alleen brood en boter te eten. Nog goed herinnert ze zich de eerste kerst dat een buurman twee grote worsten kwam brengen. “Mijn vader sneed ze in vijftientig kleine stukken, voor iedereen.”

Aardige man

In tranen vertelt ze over een bewoner die onlangs overleden is, die ook uit de gevangenis kwam. Hij werd door zijn moeder als baby gevoerd met alcohol om hem stil te houden. Als achtjarige was hij al alcoholist zonder dat hij er zelf iets aan kon doen. “Mensen doen nooit zomaar kwaad, het komt altijd ergens vandaan.” Ook vertelt ze over de volgens haar liefste man op de ecoboerderij. Hij vermoordde zijn eigen moeder. Haar ogen gesperd: “Het is zo’n áárdige man!”

Binnen staan op de grote tafel allerlei cakes en baksels uitgestald, de bewoners zitten rond de tafel, getekende gezichten die zware levens herbergen. Sommigen staren leeg voor zich uit. Dit is een gemengde woongemeenschap, wat vaak moeilijker te managen is dan de locatie met alleen mannen. Ewa fluistert: “Mensen worden hier verliefd, krijgen liefdesverdriet, wat weer maakt dat ze naar de drank grijpen.”

Ook hier wonen veel mensen die het in Nederland probeerden. De meesten blijken door Marek van de straat gehaald in Utrecht. Het is vaak de keus tussen doodgaan op straat, of teruggaan naar Polen en leven. De leider van de gemeenschap, Jurek (70) weet dat als geen ander. Ooit had hij een eigen bedrijf in Polen, maar hij raakte aan de drank. Hij leefde jaren op straat en in parken, werkte bij de KFC en verloor die baan weer.

Jurek (70) en zijn vrouw Monika (44). Ze hebben elkaar ontmoet op de ecoboerderij van Barka. Foto Phaedra Werkhoven

Probeer het maar

Elf jaar geleden is ook hij door Marek in Nederland gevonden. Mareks verhaal trok hem over de streep. Eenmaal in Polen

Barka hem over. “Ik dacht, ik probeer het maar, en begon op de ecoboerderij.”

Drie jaar geleden verscheen Monika (44). Ze hangt tegen Jurek aan. Ze is alcoholist en was aan marihuana verslaafd. In Nederland sliep ze in een tentje op het strand. Een dochter woont bij haar ouders in Polen. Tranen lopen over haar gezicht. “Ik voel me hier herboren.” Sinds acht maanden is ze getrouwd met Jurek. Ze wonen nu niet meer in het Barka-huis.

Ook de 70-jarige Stasia kwam drie jaar geleden uit Nederland. Ze was sinds 1988 getrouwd met een Nederlandse man, die overleed vijf jaar geleden aan kanker. Drank en drugs waren nooit een issue bij haar, vertelt ze. Toch belandde ze, met een Nederlands paspoort, in de daklozenopvang in Utrecht. Ze verloor haar huis wegens te weinig inkomsten en liet zich overhalen om naar Barka te komen.

Stasia (70) woont sinds drie jaar bij Barka in Polen, nadat ze haar woning in Nederland verloor. Foto Phaedra Werkhoven

Het klinkt als een idylle, alle verhalen van de bewoners aan tafel, waar de tranen vloeien, waar het gaat over verbinding en familie.

parkeerplaats dat voor haar Barka de slechtste keus ooit is. “Dit is geen leven hier, voor mij. Tussen deze mensen die alleen maar schreeuwen. Ik wilde zo graag in Nederland blijven.”

Keffend hondje

Ze heeft geen goed woord over voor Poolse landgenoten, die volgens haar overal slecht bekendstaan. “Ze drinken, maken troep en iedereen heeft een hekel aan elkaar. Mijn man heb ik moeten beloven niet terug naar Polen te gaan.” Ze kijkt naar het keffende hondje dat naast haar staat, dat ze haar enige vriend noemt. “En kijk nou waar ik ben?”

Vanaf de ecoboerderij in Chudobczyce vertrekt Piotr de volgende dag om zich te melden bij de politie. Katarzyna Bielerszewska-Halasz vergezelt hem. Ze appt dat hij zich slecht voelt. De politie heeft hem meteen vastgezet. Hoe lang de straf gaat zijn weet hij niet. Met de verslaggever mag hij vanuit daar niet meer bellen. Bielerszewska-Halasz: “Als hij weer vrijkomt, vangen wij hem op.”

De volledige namen van de bewoners bij Barka zijn bekend bij de hoofdredactie.

Lees ook:

Honderden dakloze arbeidsmigranten zijn teruggebracht naar Oost-Europa.

Nederland vraagt dakloze arbeidsmigranten of ze terug willen naar hun thuisland. Relatief [veel mensen antwoorden met ‘ja’](#).

In Europa zijn arbeidsmigranten nog steeds hard nodig

Het Nederlandse kabinet wil migratie beteugelen, en richt zich op het terugdringen van arbeidsmigratie. In de meeste Europese landen neemt [de vraag naar buitenlandse arbeid juist toe](#).

 Help ons door uw ervaring te delen: [Feedback geven](#)

Advertentie

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Over ons](#)

[Opiniestuk insturen](#)

[Privacystatement](#)

[Abonnementsvoorwaarden](#)

[Voorpagina](#)

[Editie](#)

[Best gelezen](#)

[Rubrieken](#)

[Cookiebeleid](#)
[Privacy-instellingen](#)
[Auteursrecht](#)
[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)
[Bezorgklacht indienen](#)
[Bezorging pauzeren](#)
[Bezorging wijzigen](#)
[\(Bezorg\)adres wijzigen](#)
[Adverteren](#)
[Losse verkoop](#)

Meer Trouw

[Abonneren](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[Krant](#)
[Webwinkel](#)
[RSS-feeds](#)
[Facebook](#)
[Android apps](#)
[iOS apps](#)

Navigeer

[Columnisten](#)
[Recensies](#)
[Archief](#)

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01
© 2025 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden

Voorpagina

Editie

Best gelezen

Rubrieken